

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

เทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน เทศบาลนครแม่สอด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

เนื่องจากปัจจุบันได้ปรากฏข่าวในสื่อต่างๆ พบว่ามีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นจำนวนมาก ตลอดจนการกระทำที่อาจนำไปสู่การขัดกันแห่งผลประโยชน์และอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันของบุคลากรภายในหน่วยงานได้

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานของเทศบาลนครแม่สอด ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๗ ดำเนินการผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพิจารณากระบวนการจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ได้ดำเนินการมา รวมถึงข้อมูลสถิติเรื่องร้องเรียนการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การลงโทษวินัยของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียภายในและภายนอกหน่วยงาน ผ่านผลคะแนนเครื่องมือแบบวัด IIT และ EIT ของการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง

- ๑) เพื่อประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
- ๒) เพื่อกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร
- ๓) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของเทศบาลนครแม่สอด ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์เป็นธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้
- ๔) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน รวมถึงประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาลนครแม่สอด

๒. ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบน

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือในการป้องกันและสกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตของหน่วยงาน สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ เทศบาลนครแม่สอดได้วิเคราะห์ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบน ของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงาน ในประเด็นต่อไปนี้

๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง
๔. การบริหารงานบุคคล

๓. นิยามศัพท์เฉพาะ

ความเสี่ยง	เหตุการณ์ที่ยังไม่เกิด ต้องหามาตรการควบคุม
ปัญหา	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว รู้อยู่แล้ว ต้องมีการแก้ไข
ประเด็นความเสี่ยง	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอย่างไรบ้าง
โอกาส (Likelihood)	ความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

คะแนนรวมที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๒ ปัจจัย คือ โอกาสและผลกระทบ

๔. วิธีการประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงดำเนินการผ่าน ๓ ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

๔.๑ กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต พิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ

- โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) : พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

- ผลกระทบ (Impact) : การวัดระดับความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่ด้านการเงิน

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมสูงมาก
๔	สูง	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมสูง
๓	ปานกลาง	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมปานกลาง
๒	น้อย	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมน้อย
๑	น้อยมาก	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมน้อยมาก

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

หมายเหตุ : ระดับความเสี่ยง = โอกาส x ผลกระทบ

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๑๕ – ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง	๙ – ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๕ – ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑ – ๔ คะแนน

๔.๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ ระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต โดยการอธิบายรายละเอียด รูปแบบ เหตุการณ์ ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติการณ์การทุจริตในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน ของกระบวนการ หรือโครงการที่ทำการประเมินให้มีความชัดเจนมากที่สุด โดยอาจค้นหาความเสี่ยงที่เคย เกิดขึ้น หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง/มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มี ความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสที่จะเกิด (Unknown Factor)

ขั้นตอนที่ ๒ การจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงาน เรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาส เสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึง ว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว

๕. การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตและประพจน์มิชอบ

เป็นการกำหนดวิธีการหรือแนวทางเพื่อควบคุมหรือลดโอกาสการเกิดการทุจริต โดยการนำมาตรการ ควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต เพิ่มเติม ทั้งนี้ ควรเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการ บริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต/ เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยง	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ ความเสี่ยง		
ประเด็นที่ ๑ การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘					
๑. การเรียกรับสินบนเพื่อเอื้อประโยชน์ ในการขอออกบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มี มีสถานะทางทะเบียน	๕	๔	๒๐ (สูงมาก)	- จัดทำมาตรการควบคุมการพิจารณาอนุญาตให้ เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย - กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้แน่ชัด ประกาศให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน - ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบ และควบคุมการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ	สำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลนครแม่สอด
ประเด็นที่ ๒ การใช้อำนาจตามกฎหมาย					
๑. การเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ เพื่ออำนวยความสะดวก หรือละเว้นการ บังคับตามระเบียบ กฎหมาย	๓	๔	๑๒ (สูง)	- จัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน - จัดทำมาตรการ No Gift Policy และประกาศให้ ทราบโดยทั่วกัน	กองการเจ้าหน้าที่/ สำนักปลัดเทศบาล ฝ่ายนิติการ
ประเด็นที่ ๓ การจัดซื้อจัดจ้าง					
๑. การเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์ จากร้านค้าเพื่อแลกกับการจัดซื้อจัดจ้าง ในอนาคต	๓	๔	๑๒ (สูง)	- ประกาศขั้นตอนและผลการจัดซื้อจัดจ้างให้ ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบได้ผ่านทางเว็บไซต์ - นำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในขั้นตอนการจัดซื้อ จัดจ้าง ในการคัดเลือกและการประมูลราคา	กองคลัง
๒. การเรียกรับสินบนจากผู้รับจ้าง เพื่อให้การตรวจรับงานไม่เป็นไป ตามสัญญา	๓	๔	๑๒ (สูง)	- จัดทำมาตรการ No Gift Policy และประกาศให้ ทราบโดยทั่วกัน - ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบ และควบคุมการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ	กองคลัง

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต/ เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยง	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ ความเสี่ยง		
ประเด็นที่ ๔ การบริหารงานบุคคล					
๑. การเรียกรับสินบนเพื่อให้ดำเนินการ โอน/ย้าย บรรจุ แต่งตั้ง	๓	๔	๑๒ (สูง)	- กำหนดนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล พร้อมมี การรายงานผลประจำปี - กำหนดแผนพัฒนาบุคลากร ๓ ปี	กองการเจ้าหน้าที่
๒. การใช้อำนาจหน้าที่ในการเรียกรับ สินบนจากผู้สมัครงาน เพื่อแลกกับการ ได้รับคัดเลือกเข้าทำงาน	๒	๔	๘ (ปานกลาง)	- กำหนดนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล พร้อมมี การรายงานผลประจำปี - กำหนดแผนพัฒนาบุคลากร ๓ ปี - แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาคัดเลือก กำกับ ควบคุม โดยกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน	กองการเจ้าหน้าที่